

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE OLDEST SLOVENE DAILY IN OHIO

Commercial Printing of All Kinds

OGLAŠAJTE V NAJSTAREJŠEMU SLOVENSKEM DNEVNIKU V OHIO

Izvršujemo vsakovrsne tiskovine

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), JANUARY 24, 1946

STEVILKA (NUMBER) 17

Socialist nasledil de Gaulle kot predsednik Francije

Izpraznjeno mesto je zavzel Guoin, predsednik ustavodajne skupščine Swift Co. začne obrat

PARIZ, 23. januarja. — Po krizi, ki je zajela francosko vlado, odkar je po sporu s socialisti in komunisti odstopil gen. Charles de Gaulle kot začasni predsednik francoske republike, so se voditelji komunistične, socialistične in de Gaullove krščanske ljudske stranke danes zredili glede njegovega naslednika.

Začasnim predsednikom je bil izvoljen socialistični vodja in predsednik ustavodajne skupščine Feliz Guoin.

Komunisti so želeli, da bi de Gaullovo mesto zavzel Maurice Thorez, tajnik komunistične stranke in državni minister v de Gaullovem kabinetu, toda so morali njegovo kandidaturu umakniti, ko so voditelji krščanske ljudske stranke, katero dominirajo katoličani, izjavili, da ne bodo pod nobenim pogojem volili zanj.

Kar se tiče, de Gaulle, se je začel umakniti iz politične arene. Navzlic njegovi izjavi, da je njegov umik "nepreklicen", pa obstoj vtis, da je pripravljen znova postati politično aktiven, kadar bo ustavna zbornica zaključila svoje delo, oziroma, ako bi bil izvoljen predsednikom direktorja od ljudstva.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Maryville, Ill. — Michael Deragan je bil 29. decembra najden v svojem stanovanju z zlomljenim nogom. Prepeljan je bil v St. Mary Hospital v East St. Louis, kjer je 8. januarja podlegel posledici. Bil je samski in v tej državi ni imel sorodnikov. Star je bil 76 let in ustanovitelj tukajšnjega društva jednote leta 1913.

Duluth, Minn. — Po težki operaciji je zapustil bolnišnico St. Mary Jerry Zeleznikar. Imel je tri sinove v vojni, od katerih sta se dva že vrnila domov, eden pa še v Nemčiji. — V isti bolnišnici se zopet nahaja žena Marka Slogarja z Elyja; ona že dolgo boleha in je bila že večkrat prej v bolnišnici. — V tej bolnišnici je že štiri mesece in pol John Zobec iz Towerja, večinam prejšnje vojne. — Istotam je tudi rojak Perse z Elyja. — V bolnišnici je sploh dosti vojakov, največ takih, ki so bili začasno ali pa stalno odpušeni.

Kaylor, Pa. — Dne 4. decembra je bil ubit v premogovniku Anton Zagar, star 49 let, doma iz vasi Požar, Gorski kotar, Delnice. Prišel je med jamske vojske, ki so ga strli do smrti. Bil je dolgo let dober in pošten tajnik društva 244 SNPJ. Tukaj zapuščala žena in šest otrok.

LETNA SEJA PODR. 39 SANS

Jutri 25. januarja ob osmi uri zvečer se bo vršila redna letna seja podružnice št. 39 SANS v skladu s predpisanimi pravilniki v prostoru narodnega doma na St. Clair Ave. Prosi se vse stare in nove družstvene zastopnike, da se na tej seji udeležijo, ker se bo volilo odbor za tekoče leto.

Italija na delu, da obdrži kolonije, Trst in Tirolsko; Nenni apelira na Britanijo

Zastopniki zavezniškega sveta zunanjih ministrov v Londonu začeli proučevati pogoje mirovne pogodbe za Italijo

LONDON, 22. januarja. — Italijanski podpremier Pietro Nenni je včeraj časnikiarjem povedal, da je predložil britskemu zunanjemu ministru Ernestu Bevinu apel, da se Italiji dovoli še nadalje upravljati vse kolonije z izjemo Etiopije in Dodekaneških otokov.

Zastopniki zavez. sveta zunanjih ministrov so začeli proučevati zadevo italijanskih kolonij skupno z drugimi vprašanji, ki so v zvezi s pogoji italijanske mirovne pogodbe, katero se je začelo sestavljati. Na dopoldanski seji se je proučevala ogromna množina materijala, ki je ostala od zadnje seje zunanjih ministrov, ki se je vršila v Londonu prošle jesen.

Italijanski socialisti zahtevajo Trst in Južno Tirolsko

Signor Nenni, ki v obstoječi italijanski vladi zastopa socializistično stranko, je poudaril, da so socialisti proti zahtevi Rusije, da se nji izroči poverjeništvu nad Tripolitanijo, in da socialisti istotako zahtevajo, da Italija obdrži Trst in Južno Tirolsko.

Nenni je rekel, da je bila socializistična stranka leta 1919 proti aneksiji Južne Tirolske, da pa se je položaj spremenil vsled velikih investicij in industrij, katere je zgradila tamkaj, vsled česar so italijanski socialisti proti temu, da bi se Južna Tirolska vrnila Avstriji.

Sovjetsko stališče glede kolonij bo najbrže odločilno

Kakor se razume, je Bevin dal Nenniju malo opogumljenja glede kolonij v Afriki, kajti vse odvisi od tega, če bo Rusija

Odborniki S. N. Doma za 1946

Snoči se je vršila izredna seja direktorija Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., v svrhu konstituiranja odbornikov. Izvoljen je bil sledeči odbor: Janko N. Rogelj, predsednik; John Centa, podpredsednik; John Tavčar, tajnik; Leopold Kushlan blagajnik. — Nadzorni odbor: (5 direktorjev) John Pollock, Josephine Zakrajšek, Andrew Turkman, Joseph Birk in Anton Zupan. — Gospodarski odbor: (5 direktorjev) — Chas. Vrtovšnik, Krist Stokel, Frank Virant, Vinko Klemenčič in Anthony Zakrajšek. Prosvetni odbor: Frank Oglar, Erasm Gorsche, Chas. Koman, Felix Strumbelj, Frank Plut, Fr. Česnik in Andrej Tekavc. Seje direktorija se vršijo vsaki drugi tork v mesecu v starem soplehju SND. Za zastopnika podružnice št. 39 SANS sta bila izvoljena Jos. Birk in Anton Zupan.

NA OBISKU

V tork večer je prišla Mrs. Mary Johns iz Sheffield, Pa., za par dni na obisk k svoji hčeri in zetu Theresa in Robert Moore, 973 Addison Rd. Tu se nahaja tudi Mr. Paul Moore iz Sheffielda. Tukaj ostaneta nekaj dni, nakar se podasta v Lobar, Pa., na obisk Mrs. Klun, ki je sestra Mrs. Johns. Dobrodošla!

GRŠKI FAŠISTI UBILI 14 TALCEV

ATENE, 22. januarja. — Člani ekstremistične desničarske grupe, ki sestoji iz fanatičnih monarhistov, so v gorah severno od Kalamata umorili 14 talcev iz vrst grškega osvobodilnega gibanja. Monarhisti so se zabarikadirali v gorski postojanki.

Politični urad levčarske stranke je danes Angleže obtožil odgovornosti za "monarhistično - fašistični teror v Grčiji," rekoč, da so Angleži tisti, ki so monarhiste in druge desničarje založili z orožjem.

Sicilijani hočejo proč od Italije

RIM. (O.N.A.) — Italijanska vlada je objavila uradno poročilo o bojih na Siciliji, v katerem pravi, da je bilo letalstvo "aktivno" v boju proti "banditizmu" — to je, proti partizanom sicilijanskega separatističnega pokreta. Uporniki so oblečeni baje v khaki uniforme in jako dobro oboroženi.

Poleg separatistov, ki zahtevajo popolno izločitev iz italijanske države, je na tem otoku tudi še pokret takozvanih "avtonomistov", ki zahtevajo le popolno avtonomijo pod italijansko nadvlado.

Profesor Caronia, ravnatelj rimske univerze in prvak tega avtonomističnega pokreta, je dejal, da vlada s tem, da avtonomistov ne priznati, le ojačuje gibanje separatistov.

PREJELI PAKETE

Mr. Anton Debelak, 893 E. 75 St., je dobil pismo od brata Janca iz Dvorske vasi, št. 32, pošta Velike Lašče, da je dobil paket 12. decembra v najlepšem redu. Paket je bil poslan 23. oktobra potom August Kollandra.

ROKOBORBA

Nocoj se bo zopet vršil zanimiv program v Centralni orožarni, ko se bodo razni rokoborci spoprijeli za zmago. Glavna bitka bo med "Jumping Joe Savoldi," ki je v Clevelandu dobro poznan, in "Whipper Billy Watson," britski čampion. Ta spopad bo toliko bolj pomemben, ker zmagovalac bo imel priložnost, da se spoprijeti se z svetovnim čampionom v rokoborbi, Frankom Sexton. Savoldi je italijanskega porekla ter je v svojem zadnjem spoprijemu z jugoslovanskim rokoborcem Fred Bozicem, slednjega premagal. Poleg tega spopada, se bodo tudi drugi spoprijeli, kot Kay Bell iz Redmonda, Wash., in Fred Von Schacht, iz Milwaukee, Wis.; Don McIntyre in Jim "Goon" Henry, Bobby Roberts Kawka iz Buffalo in Frank Julian iz Salema.

MATI ISČE SINOVA

Mrs. Terezija Obed, 438 Lafayette St., La Salle, Ill., je pisala svojemu bratu Stefanu Šoštarčiču, 13806 Eaglesmere Ave., da je prejela pismo od doma, v katerem jo tudi prosi Mežnarjeva mati iz vasi Babno Polje, pošta Stari trg pri Ložu, da bi poizvedela, če še živi njena dva sinova Janez in Jakob Lipovec, ki sta se najbrže svoječasno nahajala v Barbertonu.

Premier Irana položil resignacijo

TEHERAN, 22. januarja. — Ebrahim Hakimi je odstopil kot premier Irana. Informirani krogi so danes prerokovali, da bo njegovemu kabinetu sledil nov kabinet, ki utegne dobiti naklonjenost Sovjetske unije.

Načelnik iranske delegacije v Londonu je v tej zvezi izjavil, da utegne Iran z ozirom na novi položaj umakniti protest, ki je bil vložen pri varnostnem svetu Združenih narodov, v katerem se je Rusijo dolžilo vmešavanja v provinci Azerbajdžan, in da bo nova iranska vlada začela direktna pogajanja z Rusijo.

Smrtna kosa ANTON ZAKRAJSEK

Kot smo že včeraj poročali, je v Glenville bolnišnici preminil Anton Zakrajšek, stanujoč na 1063 Addison Rd. Star je bil 52 let ter je bil doma iz Ponikve vasi pri Trebnjem na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 40 leti. Od leta 1927 do 1937 je bival v Ambridge, Pa. Tukaj zapuščala žalujočo sestro Karolino Hočevar in nečakinji Victoriji in Josephine, v starem kraju pa sestri Marijo in Jožeko, ter brata Msgr. Victorja Zakrajšek v Nišu v Srbiji, in več drugih sorodnikov. Pogreb se bo vršil v soboto ob 10:30 uri zjutraj iz Louis L. Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob 11. uri in nato na Calvary pokopališče.

Kratke vesti

DVA UBITA V IZGREDIH V INDIJSKIH MESTIH

BOMBAJ, Indija, 23. januarja. — V indijskih mestih so nacionalisti danes vprizorili velike demonstracije in tekem izgrediv sta bili ubiti najmanj dve osebi, mnogo pa je bilo ranjenih.

VELIKANSKA ZAHTEVA ZA KAISERJEVO AVTO

NEW YORK, 23. januarja. — Na razstavo dveh avtomobilov, katere je razstavila Kaiser-Frazer Co. v hotelu Waldorf-Astoria, je bil včeraj silen naval ljudstva. Naročila za novi avto so kar poplavljalja prodajalce. Na delu je bilo 50 prodajalcev, ki so bili neprestano oblegani od posetnikov, ki so dajali naročila. Prvi dan je bilo sprejetih tisoč naročil in naval postaja še dalje večji.

HIMEN

V soboto se bosta poročila Miss Julia Buchar, hčerka poznane družine Mr. in Mrs. Thomas Buchar, 18700 Mohawk Ave., ki je preje stanovala na Carry Ave., in Mr. Stanley Centa, sin poznane družine Mr. in Mrs. Joseph Centa, 1175 Addison Ad. Poroka se bo vršila v cerkvi sv. Vida ob 10. uri zjutraj, poročna slavnost se bo pa vršila zvečer v Hrvatskem narodnem domu, 6314 St. Clair Ave. Nevesta vodi lepotilni parlor na 6120 St. Clair Ave., zedin se je pa pred nedavnim vrnil, častno odpuščen iz armade, pri kateri je služil 30 mesecev, in od teh je 22 mesecev prebil na Pacifiku. Novoporočenca se bosta podala na kratko potovanje in med tem časom bo lepotilni parlor zaprt.

Mlademu paru želimo vse najboljše v novem stanu!

Mlademu paru želimo vse najboljše v novem stanu!

Murray zahteva obrat tekem vojne zgrajenih jelekarn

Philip Murray, predsednik CIO unije jeklarskih delavcev, je včeraj apeliral na vlado, da izroči velike jeklarne, ki so bile zgrajene med vojno z javnim denarjem, podjetnikom, ki so pripravljene sprejeti mezdni program, katerega je podal predsednik Truman.

Vlada naznanila, da bo v soboto prevzela klavnice; stavkovni položaj v dvomu

Delavci AFL unije se bodo vrnili na delo, medtem ko CIO unija še ni naznanila svojega stališča

Iz Washingtona se poroča, da bo zvezna vlada v soboto prevzela velike klavnice v Chicagu in drugod, v katerih je od srede prošlega tedna na stavki okrog 265,000 delavcev. Poljedelski tajnik Anderson je snoči imenoval posebnega upravitelja, ki bo vodil klavniško industrijo pod vladno upravo.

Vlada se je odločila za ta korak, da prepreči živilsko krizo pod velikih mestih, ki je v teku teden stare stavke stopnjema naraščala in da se pride v okoliščini črnemu trgu z mesom, ki se je pojavil, odkar so klavnice prenehale obratovati. Zvezne oblasti in uradniki OPA upajo, da se jim na ta način posreči obdržati mestni trg in cene pod kontrolo.

Ako se to napravi, bo kriza, ki grozi ustaviti obrat v drugih industrijah, ker ne morejo dobiti jekla, rešena in delavci se bodo radevolje vrnili na delo z mezdnim poviškom 18 centov in pol na uro, ki ga je priporočal Truman.

Fairless zanikuje, da se hoče zlomiti unije

Benjamin Fairless, predsednik United States Steel korporacije, ki govori v imenu vse jeklarske industrije, je imel snoči radijski govor, v katerem je smiselno trditel delavstva, da se hoče zlomiti unije. Rekel je, da ako bi imela industrija tak namen, bi gotovo ne ponujala delavcem najvišjo mezdno, ki so je bili še kdaj deležni.

Fairless je pozival zvezno vlado, da formulira "splošen mezdni program", ki bo sprejemljiv za industrijo in izjavil, da ni niti misliti, da bi jeklarske korporacije pristale na več kot 15 centov zvišanja, razen ako bi se jim dovolilo zvišati cene jeklu za več kot \$4 pri toni.

Kar se unije tiče, je Murray že pred par dnevi javno izjavil, da bo unija vztrajala na priznanju mezde, katero je priporočal predsednik Truman in da se v tem pogledu sploh ne bo več spuščala v kaka pogajanja.

Železničarska stavka v čikaškem okrožju preprečena

Včeraj je nekaj časa obstojala nevarnost, da bo navzlic vladnemu zaseženju klavnice nastala nova kriza v situaciji, ko so zagrozili s stavko železničarske unije na dveh progah, ki skrbijo za prevoz v čikaškem okrožju.

Zadnja poročila pa javljajo, da je bila stavka odložena. Ako bi bili železničarji na omenjenih progah odšli na stavko, bi bil ustavljen ves železniški promet, ki gre iz zapada proti vzhodu skozi Chicago.

Položaj v ostalih stavkah je nespremenjen. Glavni predsednik CIO unije električnih delavcev je včeraj izjavil, da dokler kongres nekaj ne ukrene glede obstoječe davčne postave, ni misliti, da se bodo električne korporacije podale in priznale delavcem višje plače.

Ena sama velika električna korporacija lahko letos potroši 38 milijonov dolarjev za boj proti davčnemu, je rekel unijski predsednik, pa ne bo vsled tega imela niti enega centa izgube, ker bo dobila davčna povračila iz zvezne zakladnice.

Murray zahteva obrat tekem vojne zgrajenih jelekarn

Philip Murray, predsednik CIO unije jeklarskih delavcev, je včeraj apeliral na vlado, da izroči velike jeklarne, ki so bile zgrajene med vojno z javnim denarjem, podjetnikom, ki so pripravljene sprejeti mezdni program, katerega je podal predsednik Truman.

Ako se to napravi, bo kriza, ki grozi ustaviti obrat v drugih industrijah, ker ne morejo dobiti jekla, rešena in delavci se bodo radevolje vrnili na delo z mezdnim poviškom 18 centov in pol na uro, ki ga je priporočal Truman.

Fairless zanikuje, da se hoče zlomiti unije

Benjamin Fairless, predsednik United States Steel korporacije, ki govori v imenu vse jeklarske industrije, je imel snoči radijski govor, v katerem je smiselno trditel delavstva, da se hoče zlomiti unije. Rekel je, da ako bi imela industrija tak namen, bi gotovo ne ponujala delavcem najvišjo mezdno, ki so je bili še kdaj deležni.

Fairless je pozival zvezno vlado, da formulira "splošen mezdni program", ki bo sprejemljiv za industrijo in izjavil, da ni niti misliti, da bi jeklarske korporacije pristale na več kot 15 centov zvišanja, razen ako bi se jim dovolilo zvišati cene jeklu za več kot \$4 pri toni.

Kar se unije tiče, je Murray že pred par dnevi javno izjavil, da bo unija vztrajala na priznanju mezde, katero je priporočal predsednik Truman in da se v tem pogledu sploh ne bo več spuščala v kaka pogajanja.

SWIFT COMPANY ZAČNE OBRAT

Clevelandska klavnica Swift Co. bo danes začela redno obratovati, ker je bil dosežen sporazum med unijo in upravo. Druge klavnice v Clevelandu sploh niso nikdar ustavile obrata. Cleveland torej v nobenem slučaju ne bo občutil resnega pomanjkanja mesa.

POBIRANJE ASESEMENTOV

Društva, ki zborujejo v Slovanar. domu na St. Clair Ave., bodo jutri večer pobirala asesmentov. Tajnica društva Euclid št. 29 SDZ bo pobirala asesment jutri večer, 25. januarja v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

V NEW YORKU

Na obisku v New Yorku se nahajati Miss Agnes Jeric in Miss Marie Stefanic, ki ima z Miss Daniello Susel prostor v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., kjer izdelujeta ženske obleke in suknje. Želimo jima obilo zabave in razvedrila.

PISMO IZ ROBNA

Mrs. Margaret Tomšič, 1273 E. 169 St., je prejela pismo od Jožefa Klanjar(?) iz Robna na Dolenjskem, katero pa ni namenjeno njej. Ako ima katera Margaret Tomšič poznane v Robnu, naj se zglesi na omenjenem naslovu ali pokliče KE 0272.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE
 HENDERSON 5311-12 CLEVELAND 3, OHIO
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March, 1879.

Kako se Slovenija dviga iz razvalin

Ko se je sovražnik umaknil iz Slovenije, je pustil za seboj brez števila slovenskih vasi in trgov popolnoma uničenih. Iz naslednjega poročila, ki je izšlo v "Slovenskem poročevalcu," je razvidno, s kako odločnostjo in pridnostjo so se prebivalci ene slovenske vasi, ki so preživeli strahote nacijske okupacije, lotili dela za obnovo in kako je iz ruševin v kratkem času vstala nova vas.

Slabo uro od porušenih Dražgoš leži na poti proti Kropi partizanska vas Jamnik. Doživela je isto usodo kakor Dražgoše.

Jamnik ima za seboj hude čase. Pozimi leta 1944, ko je najbolj pritiskal mraz, so se partizani zatekli v to majhno vasico pod Jelovco. Vse naokrog se raztezajo gozdovi in zdelo se je, da si bodo lahko v miru odpočili od dolgih pokretov. Toda Nemci so zvedeli zanje, zbrali 700 mož močno tolpo in navalili na spečo, nič hudega slutečo vas. Od vseh strani so prodirali, iz Sela, Kroke, Rovt in Nemilj. Bila je ravno nedelja in je vladala zato v vasi še prav posebna brezskrbnost. Nenadoma so zadržale strojnice in Nemci so bili že v vasi. Partizani, katerih je bilo le majhno število, so se nekaj časa branili, a so se naposled morali umakniti, če niso hoteli, da jih Nemci obkolijo in pobijejo. Vaščani so se razbežali, da bi si rešili gola življenja. V vasi je začelo goret in pijani Nemci so plenili hišo za hišo.

Vas je takrat izginila. Uničenih je bilo 9 kmetij z 18 stanovanjskimi in gospodarskimi poslopji; pridelki, večina živine in vse poljsko orodje je zgorelo, česar pa ni uničil ogenj, to so odvedli Nemci s seboj. Vaščani so se razkropili po svetu, fantje in moške so šli v partizane, mnogo so jih Nemci poslali v internacijo, ostali pa so se poskrili po sosednjih vaseh. Danes živi v Jamniku od 105 prebivalcev pred vojno le še 84.

Čim je bila Gorenjska osvobojena, so Jamničani začeli obnavljati domačo vas. Začeli so iz nič, saj niso imeli ne strehe, ne živine, ne poljskega orodja in ne gradbenega materiala. Stanovali so v zasilno pokritih hlevih, čistili pogorišča in zbirali gradivo. Garali so, pomagali drug drugemu in našli pomoč tudi v sosednjih vaseh. V jelovških gozdovih, ki so jim edini še ostali, so začeli sekati les in ga zagati na zadružni žagi, ki so jo spravili v obrat s pomočjo sosednje vasi Podbelice. Nekaj lesa so dobili tudi od uprave državne imovine. Tovarna za žeblje "Pirc" iz Lipnice je darovala 400 kg žebeljev v vrednosti 8000 dinarjev. Apno so Jamničani našli še v svojih starih apnenicah, opeko pa so si nabrali iz ruševin. Vse to gradivo so zvozili na potrebna mesta vaščani bližnjih vasi in tako prihranili Jamničanom več kakor 70.000 dinarjev stroškov.

Obnovitvena dela so napredovala početka le počasi, saj so bili v Jamniku doma le otroci in žene. Zato je bila pomoč, ki so jo nudili porušeni vasi kmetije iz sosednjih vasi, še bolj dragocena. Pozneje so priskočili na pomoč še partizani in tesarji-strokovnjaki. Počasi so se vračali domov tudi interniranci, ki so z velikim navdušenjem prijeli za delo. Vedeli so, da delajo sedaj vendarle zase in da ima delo zopet svoj smisel. Danes je zasilna obnova Jamnika že dokončana. Če bi hoteli v urah izraziti veliko delo, ki so ga ljudje storili, preden so odstranili ruševine in postavili nove hiše, bi dobili več kakor 50.000 delovnih ur. Postavljene so zopet vse kmetije, razen treh, ki jih bodo morali zaradi izravnave in razširitve ceste, ki teče skozi vas, podreti in postaviti drugje.

Danes, ko Jamnik zopet stoji sredi gozdov pod Jalovcem, se marsikdo čudi, kje so ljudje vzeli toliko moči, da so si upali na lastno pest začeti z obnovo porušenih kmetij. V začetku seveda je šlo delo le počasi od rok, toda če pogledamo vas danes, ko je že vse popravljeno, se moramo odkrito čuditi delu, ki so ga izvršile pridne roke našega ljudstva. Toda ni pridnost edini vzrok tako hitre obnove v Jamniku, pravi vzrok tiči v čutu vaščanov za skupnost. Skupno so živeli, trpeli in se borili, skupno so obnavljali. Ze v stari Jugoslaviji, ko protiljudske oblasti niso rade vi-

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Zora vstaja, dan se dela . . . gorje morilcem!

Mrs. Milka Pagon-Kokal, 16016 Saranac Rd. Cleveland, O., je prejela izredno zanimivo pismo od svoje nečakinje Milene Pirkovič iz Spodnje Šiške pri Ljubljani, v katerem je z velikim natančnostjo popisano grdo delstvo domačih izdajalcev, ki se je pričelo z ljubljanskim škofom Rožmanom, ki se je šel z generalom Rupnikom poklonit na mejo prihajajočemu okupatorju. Citajte to pismo in odprite se vam bodo oči!

Spodnja Šiška—Ljubljana, 9. dec. 1945.

"Draga teta Milka!

"Prejeli smo Tvoje pismo. Hvala Ti zanj. Najprej Ti hočem opisati življenje vseh Jugoslovancev v dobi okupacije. Ze takoj po razpadu stare Jugoslavije sta se naša narodna izdajalca ljubljanski škof Rožman in bivši jugoslovanski general Rupnik, ki sta šla sprejeti okupatorja na mejo.

"Kmalu se je pričel križev pot. Italijani in Nemci so začeli s požiganjem hiš, s pobijanjem nedolžnih ljudi in ropanjem. Padali so talci od okupatorjevih pušk in domačih izdajalcev—plačancev. Padlo jih je naenkrat 25, 60, 100 itd. Število se je vedno večalo in vedno več je bilo žrtev.

"Ustanovila se je Osvobodilna Fronta in iz dneva v dan se je vrstilo število mož, žena, fantov in deklet, ki so šli v hribe boriti se proti okupatorju. Teta Milka, bili so ti ljudje brez orožja, obleke, hrane itd. Priporili so si vse z golimi rokami in vztrajnostjo, zavedajoč se, da so samo Slovani in nič drugega. Italijani so pričeli z blokadami, to je, da so pričeli pobirati moše in fante ter jih odpeljali v lagerje v Gonars, Renisco, Rab itd. Tu so naši ljudje umirali od lakote. Na Rabu je pokopališče Slovencev, kjer jih je okupator na zverinski način mučil. Če je ubogi, izmučen in izstradani človek ril z rokami po zemlji in iskal črve, da bi se preživel, potem si lahko predstavljajš grozote, ki smo jih prestali.

"Našli pa so se ljudje, ki so šli okupatorju v pomoč za judenje groše. To so bili imenovani 'belčki'—naši domači izdajalci. Največ med njimi je bilo duhovnikov in njihovih zapeljancev. Hodili so z Italijani po hišah, kjer so vedeli, da so zavedni ljudje: so delali preiskave in aretirali v 'Imenu Kristusa'!"

"Teta Milka, tudi našega Jankota so prišli ravno o božiču 1942 leta aretirati v imenu Kristusa. Če so ti izdajalci ujeli kakega partizana, so ga najprej mučili tako, da so živemu pri zavesti urezali v lice peterokrato zvezdo: s puškimi kopiti po-

dele ljudske samoiniciative in so sovražno gledale, če se je ljudstvo združevalo in si samo pomagalo, so Jamničani ustanovili svojo zadrugo. S pomočjo zadruga je vas kmalu dobila tudi svojo žago in celo svojo elektrarno. In prav ta žaga, ki je med vojno ostala cela, je jamniškim kmetom največ pripomogla, da danes njihova vas zopet stoji.

Med vojno je zadruga jamniških kmetov seveda izgubila vse svoje imetje. Toda vaščani niso izgubili zaupanja v zadrugištvu, kajti zavedajo se, da je danes dobilo zadrugištvu šele svoj pravi pomen. Kogar koli vprašaš, vsakdo ti pove, da je prav obnovitvena zadruga tista, ki je povzela napore vaščanov in omogočila tako hitro obnovo. Obnovitvena zadruga je tudi že dobila kredit, ki ji bo olajšal nadaljnje delo. Predvsem si bodo Jamničani s pomočjo obnovitvene zadruga lahko popravili in povečali staro žago, kajti predelava lesa je za njih glavni zaslužek. Plodovi, ki jih dajejo jamniške njivice, še daleč ne poplačajo truda, ki ga morajo kmetje vložiti v obdelovanje strnih, kamenitih rebri. Zato bodo v bodoče Jamničani posvečali več skrbi sekanju in izvažanju jelovškega lesa, ki ga bodo žagali na zadružni žagi. Namesto poljedelstva pa se bodo pečali bolj z živinorejo in sadjarstvom. Vse te načrte pa nameravajo uresničiti s pomočjo novoustanovljene zadruga.

Ko bo pa izbrisan zadnji spomin na opustošenje, ki ga je povzročila vojna, pa—tako pravijo Jamničani—bodo zgradili na pašniku nad vasjo lep planinski dom.

bijali do smrti; odrezali živemu glavo in jo nasadili na kol poleg njega; pretepali do smrti; električne razbeljene šivance dajali za nohte; razbeljeno železo dajali na noge na podplate in še mnogo, mnogo takih grozot, ki Ti jih ne bi mogla naenkrat vse popisati.

"Vidiš, teta Milka, in to so delali naši domači ljudje—izdajalci, s pomočjo okupatorja ter hoteli naše zavedne Slovence prisiliti na izdajstvo naših domačih ljudi. A tega niso napravili, raje so žrtvovali na mučniški način svoje življenje.

"Teta Milka, še en primer duhovnika, ki se je v času vojne boril z okupatorjem proti svojemu lastnemu narodu. Ujeli so partizana, ga pripeljali predenj. Ta je prijel za puško ter rekel: 'Za pet božjih ran, naj pade partizan!'

"Mnogo je še takih primerov. Pogledj, v bližini Bleda so zažgali vas in vrgli v ogenj 28 živih ljudi, med njimi tudi otroke—dojenčka, starega 3 mesece; deklico staro 3 leta itd. Tu starost ni igrala vloge pri pobesnelih izdajalcih.

"Teta Milka, pogledj samo grozote iz rojstnega kraja Tvoje mame na Barju. Meseca novembra 1943 leta se je na Barju naselila tolpa domačih izdajalcev, kjer so na Kozlerjevem padale žrtve pod strehi in kopiti teh izdajalcev. Kakšni so bili ti mrtvenci? Vsi izmaličeni, z žico zrezani, s streli v vrat; in v grabnih in jarkih s težkimi kamni privezanimi za vrat. Teh žrtev je samo tu na enem prostoru 351 in jim je bil 25. novembra tega leta odkrit spomenik za malo oddolžitve teh mučencev.

"Vse te žrtve niso bile pokopane, ampak samo pokrite z malo zemlje povrhu, tako, da ko si šel preko tega prostora, si stopil nanj in pod nogami začutil mrtveca pod seboj. Niso jih dali v krste; zakopali so jih grše kot živali. Od svojcev ni smel nihče zraven.

"Vidiš teta Milka in ravno ti zločinci, ki so na tako zverinski način pobijali in mučili naše ljudi, so ušli pred pravico, ker so vedeli da se bliža čas maščevanja umorjenih žrtev, čas odgovora za njihovo početje med okupacijo. Čudim se, da so pri Vas še ljudje, ki tem zločincem verjamejo in ki še danes blatijo naš slovenski narod in nočejo mirovati. Teta Milka, to so izdajalski plačanci, morilci, ki imajo vse te žrtve in zločine na vesti. Eden izmed njih ni vreden da živi. Zato, teta Milka, Bog ne daj, da bi karkoli dali za te izdajalce, ki so pobegnili. Vprašaj jih, zakaj so bežali? Vsakemu izmed njih lahko mirne vesti v obraz

dele ljudske samoiniciative in so sovražno gledale, če se je ljudstvo združevalo in si samo pomagalo, so Jamničani ustanovili svojo zadrugo. S pomočjo zadruga je vas kmalu dobila tudi svojo žago in celo svojo elektrarno. In prav ta žaga, ki je med vojno ostala cela, je jamniškim kmetom največ pripomogla, da danes njihova vas zopet stoji.

Med vojno je zadruga jamniških kmetov seveda izgubila vse svoje imetje. Toda vaščani niso izgubili zaupanja v zadrugištvu, kajti zavedajo se, da je danes dobilo zadrugištvu šele svoj pravi pomen. Kogar koli vprašaš, vsakdo ti pove, da je prav obnovitvena zadruga tista, ki je povzela napore vaščanov in omogočila tako hitro obnovo. Obnovitvena zadruga je tudi že dobila kredit, ki ji bo olajšal nadaljnje delo. Predvsem si bodo Jamničani s pomočjo obnovitvene zadruga lahko popravili in povečali staro žago, kajti predelava lesa je za njih glavni zaslužek. Plodovi, ki jih dajejo jamniške njivice, še daleč ne poplačajo truda, ki ga morajo kmetje vložiti v obdelovanje strnih, kamenitih rebri. Zato bodo v bodoče Jamničani posvečali več skrbi sekanju in izvažanju jelovškega lesa, ki ga bodo žagali na zadružni žagi. Namesto poljedelstva pa se bodo pečali bolj z živinorejo in sadjarstvom. Vse te načrte pa nameravajo uresničiti s pomočjo novoustanovljene zadruga.

Ko bo pa izbrisan zadnji spomin na opustošenje, ki ga je povzročila vojna, pa—tako pravijo Jamničani—bodo zgradili na pašniku nad vasjo lep planinski dom.

poveš, da so narodni izdajalci, morilci nedolžnih ljudi, ki so za okupatorjev denar morili in izdajali. Izzenite od vas te hujskače, ne dajte jim zavetja, izročite jih nam in naše ljudstvo jih bo sodilo, kar so zaslužili.

"Ravno pred 14 dnevi smo pokopali moža od Tončke Jarčeve, sestre od Lojzeta, ki so ga leta 1944 na zverinski način umorili domači izdajalci. Ona se mi zelo smili, saj ima dva majhna otroka, Joško, star 6 let in Metko, staro 4 leta. Tudi od Danice Jarčeve, (od tete Cilke hčerke) moža so ubili na isti način. Bila sta oba zelo delavna in zavedna Slovenca.

"Čilkin Ladko in Jaka sta bežala zadnji dan pred našo osvoboditvijo. Bala sta se dajati pravice odgovor. Slišati je, da sta bila tudi ona dva delno udeležena umora Tončkinega in Daničnega moža. Seveda teta Cilka to zanikuje, a resnica je, da sta bila udeležena tudi drugih aretacij itd. Cilka še do danes ni izpregledala in upam, da bodo vsi ti zanamci spregledali in začeli ceniti to, kar so nam naši heroji pridobili v času te vojne in kar so nam naši mučenci pridobili s svojo krvjo.

"Naš Jaka se je oženil in ima tri leta staro hčerko Alenčico. Je sila živa in lušna. Jože se še ni oženil in uči v Kranju. Malka je poročena in ima fantka, ki hodi v drugi razred v šolo, je star 8 let. Je zelo pridren in nadarjen. Silno je navdušen za našega maršala Tita. Istotako tudi sestrica Špelca, ki je stara pet let in deklamira že vse pesmi od našega Tita. Nista pa sama ta dva navdušena, temveč prav vsi!

"Pri nas je bil ata 8 mesecev v Nemčiji, v času okupacije, na prisilnem delu, namesto v zaporu. Janko je bil trikrat aretiran in zaprt, pa je vendar, hvalabog, ostal živ in zdrav. Je v službi na pošti in se še ni oženil.

"Mama—Zalka pa je v času okupacije postala precej nervozna in je shujšala 28 kg. Sedaj je zelo suha. In zadnja jaz, bom najbrže šla v službo na železnico. Oba z Jankotem sva prerasla mamo in ata. Jelovšek in ona sta tudi že umrla.

"Te novice, vidiš, so v naši novi Titovi Jugoslaviji. Zelo smo zadovoljni in srečni ter smo že precej obnovili tovarne, ki jih je okupator popolnoma oropal in porušil, predno je odšel. Le surovina nam nekoliko primanjkuje. Železnica je tudi skoraj obnovljena. Saj je bil preje promet nemogoč, ker je bilo vse razrušeno. S hrano smo tudi kar zadovoljni in nismo vse čas okupacije dobili toliko, kot sedaj. Pa tudi, če bi nam včasih kaj primanjalo, samo da smo svobodni. Čas prinese vse. Teta Milka, 11. november 1945 je bil naš narodni praznik, dan volitev. Ko bi ti videla, kako je bilo ljudstvo navdušeno, vriskalo je od veselja, na volišče so hodili s harmoniko, hite vse okrašene s slikami, zastavami in zelenjem.

"Se nikoli kaj takega. Ljudstvo—vse za Tita. Volili smo demokratično, federativno Titovo Jugoslavijo. Da bi Ti videla Pirnatovo mamo, kako je privriska-

do. "Tako, opisala sem življenje v času okupacije in sedaj. Upam da boš to pismo sprejela. Odpiši mi Preberi ga drugim, da bodo verjeli, kako je v dobi okupacije s pomočjo domačih izdajalcev pretrepel naš narod. Sprejmite vsi prav lepe pozdrave. Smrt fašizmu, svoboda narodu!"

"Milena Pirkovič."

Sinhaha piše iz Kranja

Joseph Marn, 4535 W. 157 St., Cleveland, O., je prejel dvojice pisma od svoje sinah Ivanke Marn, Jezersko, šte. 38, Kranj, v katerem mu poroča, da je bil njegov sin Jože interniran v Nemčiji celih 38 mesecev v nekem taborišču, kjer je tako shujšal, da je tehtal samo 48 kg. Rešili so ga paketi, ki mu jih je pošiljala žena od doma. Pismi sta sledeče vsebine:

Jezersko-Kranj, 27. avgusta 1945.

"Ljubi naš očka!

"Danes po štirih letih sva dobila zopet eno pismo od domačih po katerih sva že toliko časa hrepenela. Veseli me, da ste zdravi in zadovoljni. Gotovo ste to vojno preživeli drugače, kot mi tukaj.

"Sedaj Vam pa na kratko bom opisala, kako je bilo v naši družini. Jožeta so mi aretirali Nemci že 1942 leta, 4. marca in skraj je bil v Nemčiji vsega skupaj 38 mesecev. Medtem ga ni bilo nič domov. Pomislite, ata, da je medtem res nekaj pretrepel. Jaz sem letala in prosila, da ga niso ustrelili, ker tri mesece je bil pripravljen za ustreliti. Zivela sem v večnem strahu, kdaj bo na plakatu, da je ustreljen. Ko je šel pa po treh mesecih v Dachau, sem se pa tudi zmerom tresla, kdaj ga bodo sežgali. Pa hvalabog, smrt mu ni bila namenjena od Nemcev. Eno leto sem mu mogla poslati samo denar, pozneje sem mu pa poslala vsak teden en paket. Dobila je še pravočasno pomoč. Vrgel je še 48 kg, potem so mu paketi toliko pomagali, da je ostal pri življenju.

"Doma jaz z otroci sem pa tudi trpela, da smo se skozi pretili. Otroka sta me vedno spravevala, kdaj bo atek prišel. Na taka vprašanja sem jima res težko odgovarjala in vedno z nova mi je bil nož v moje čuteče srce. la prva na volišče. (Pripomba: Mrs. Marija Pirnat, je dobro poznana mnogim Clevelandčanom, ker je živela tukaj in se je malo pred vojno podala v staro domovino in živela v Spodnji Šiški v Ljubljani.)— Deklamirala je pesmico od Tita, ki se je sama naučila. Veselje nepisano. Teta Milka, nismo pa pokabili ta dan naših narodnih herojev, naših talcev. Vsi mi, sva naša mladina je izpolnila njihove želje. Želje samo za TITA! Zato pa ne verjemite tamkajšnjim pobeglim hujskačem, ki hočejo oskruniti našo novo Jugoslavijo, a se jim ne bo posrečilo. Ne dajte jim zavetja, izzenite jih iz domovine ter jih izročite nam, da jih bo ljudstvo sodilo.

"Dragi ata! Jaz Vas prosim, če nam morete kaj poslati, gre kakšen paket. Seveda, za denar, vsaj vsaki par dolarjev, ker tukaj se dolar menja. Mi se nahajamo v dnevnih stiski. Prosim Vas, mi ne zamerite, ker Vas nagujem. Upam, da me boste zumeli.

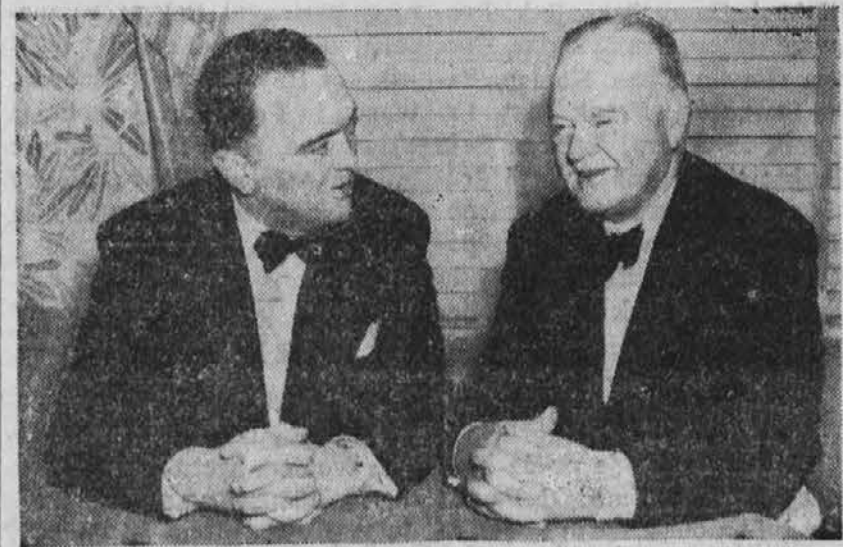
"Tukaj nas je okupator popolnoma uničil. Ko bi Vam mogla vse povedati in popisati, bi padla od mame. Vse samo nemško in poščina po uradih in po šolah. kjer nisi s slovenščino nič govoril. Sedaj smo tega rešeni. Lako govorimo in se svobodno kramo. Prokleta vojna, saj je čisto uničila.

"Minka je bila v partizanih reva je dala življenje za domovino. Nemci so jo ujeli in jo požgali. Vsi drugi smo ostali živ in zdravi. Minka je bila tako nesrečna, ni dočakala zmage. Lojze je bil lep doma. Bil je tri mesece v taborišču na Koroškem.

"Na kratko sem Vam vse opisala, da ne boste več v skrbeh kaj je z nami. Prosim Vas se enkrat oproščanja, moji naklonjenosti. Pozdravite vse prav lepo. Ana Pavlo. Iskrene pozdrave in ljube od Ivanke, Jožeta in ostalih. Tukaj Vam pošiljam ta list, morete poslati te knjige s slovenski časopis, da bom delil, kaj tam pišejo o nas.

"Ivanka Marn."

DVA HOOVERJA STA SE SREČALA PRI KOSILU

J. Edgar Hoover (levo), načelnik ameriške FBI in bivši predsednik Herbert Hoover, se razgovarjata v New Yorku, ravno pred nastopom zadnjega na radijskem omrežju, ki bo govoril ameriški mladini glede povečanja Boy's Clubs v Ameriki. Oba Hooverja sta se prvotno udeležila konference Boy's klubov na nekem kosilu.

TONI SELIŠKAR:

Dvoje vprašanj

Ljubljanski dnevnik "Slovenski poročevalec" v četrtek 11. oktobra 1945 objavlja sledeče:

Ko smo se pred kratkim razgovarjali s sovjetskimi pisateljem Gorbatovim, nam je dejal med drugim:

"Prepričan sem, da Sovjetska zveza ne bi prenesla navala fašizma, če ne bi bilo Rdeče armade, če bi ne bilo kolhozov, če bi ne bilo naše industrije—in če bi ne bilo tako trdnega bratstva in enotnosti sovjetskih narodov."

To so prav za prav zelo enostavne besede, preproste in že nekajkrat povedane, toda v njih je vsa uganka sovjetske sile, ki je strahoviti nemški naval zadržala in ga končno tudi zlomila ter ga naposled pokončala.

Pri nas se še najdejo nekateri, ki nekako ne razumejo, zakaj smo zmagali in ki so v svoji politični brezbrizičnosti pač nekako sprejeli in potrdili našo zmago, da bi jo pa tudi razumeli, se prav nič ne potrudijo. In ker je pač tako, da smo zmagali mi, se vključujo v našo zmago, delajo, spijo in živijo do prihodnjih večjih dogodkov brez posebnega zanimanja. Kajpak, vojne se boje, ker je to pač zlo, ki vsakega poedinca bolj ali manj prizadeva, da bi pa kaj storili, da se naša zmaga utrdi in da bi se ta zmaga nikdar več ne omajala, zato jim ni, ker nočejo razumeti v svoji mlačni politični brezbrizičnosti tega, kar mora danes vsak državljan nove Jugoslavije vedeti, zlasti pa v teh dneh, ko stojimo pred volitvami za konstituanto.

In kaj je tako važnega? Vsak volivec, ki je vpisan v volivni imenik, bo 11. novembra soodločil o usodi bodočnosti vseh narodov Jugoslavije. Te volitve bodo za vsakega poštenega državljana veličasten praznik, kakršnega v zgodovini naših narodov še ni bilo. Ljudstvo samo bo odločalo o svoji lastni usodi.

Temu zdravemu ljudstvu niso namenjene te besede, kajti to ljudstvo je trdno odločeno, da s poti, po kateri ga je vodil in ga vodi ljudski človek in ljudski vodnik maršal Tito—nikdar več ne krene. Toda ljudem, ki so stali le ob poti, mlačnežem in omahljivcem in vsem tistim, ki nočejo imeti s "politiko" nobene opravka, tistim, ki gledajo na zgodovino le z očali naključij, tistim bi radi z Gorbatovim besedami, ki smo jih v začetku

napisali, odprli oči—zdej, ko bomo vsak čas z ljudskim glasovanjem dokončno pokopali staro in potrdili novo.

Ali ti ljudje vedo, zakaj je propadla stara Jugoslavija? In to tako sramotno, kakor še ni propadla kaka država? Zato, ker ni imela armade, ki bi kljubovala navali fašizma; zato, ker je bilo vodstvo te armade korupcijonaško, petokolonaško in izdajalsko; zato, ker so generali takoj stopili v službo sovražnika—v vrste narodnih izdajalcev Nedića, Pavelića, Mihačevića in Rupnika.

Nadalje zato, ker je bilo gospodarstvo stare Jugoslavije zanemarjeno, industrija pa v rokah brezvestnih spekulantov, ki so že v miru podpirali sovražnika in bogateli na račun narodne izdaje—delavca in kmeta pa izkoriščali do zadnje kaplje krvi. Nadalje in zlasti zato, ker so politiki zasejali med narode Jugoslavije sovraštvo in neslogo. Sovražnik je imel zato lahak posel.

Temelji stare Jugoslavije so bili: nasilje nad ljudstvom, korupcija, spekulatstvo, peta kolona, glavna črna, izdajstvo, Sremska Mitrovica, žandar in policija.

In tem nekaterikom še drugo vprašanje! Zakaj smo mi, potem ko so nas zapustili skoraj vsi stari voditelji s kraljem in generali na čelu in potem, ko so skoraj vsi stari voditelji, ki so ostali doma, prestopili na stran sovražnika in nam padli v hrbet—vendarle zmagali, čeprav smo započeli ta strašen neenak boj skoraj zares z golimi rokami?

Zdej, tovariš, nam bodo prišle na pomoč tiste preproste besede sovjetskega pisatelja Gorbatova. Uganka naše zmage tiči v jedru njegovih besed—če jih prenesemo na našo narodno osvobodilno borbo. Bodimo zato še mi tako preprosti kot so preproste njegove besede. Zmagali smo zato, ker smo si ustvarili partizansko armado, ker so bili z nami delavci in kmetje in trdno ter predano zaledje—in ker sta iz te naše borbe zrasli iz "krvi rdeče mladih partizanov..." bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije.

Le če tako potegneš zaključek o teh tako jasnih, vsakemu našem pionirju razumljivih besedah, boš sprevidel, kako prav storiš, da se tudi ti pečaš s politikom današnjega časa. Ne

gre zato, da voliš, ker je to pač tvoja državljanska pravica, gre za to, da se na te volitve temeljito pripraviš.

Tudi mlačni, brezbrizni državljani stare Jugoslavije so mnogo pripomogli k njenemu prepadu. Zdej pa, ko si vključen v novo, svobodno, ljudsko Jugoslavijo po zaslugi tistih velikih pridobitev, ki smo jih zgorej nasteli, ti bo jasno, da je za nas vse, kar je bilo v stari Jugoslaviji, nesprejemljivo, ker je bilo gnilo, neljudsko in izdajalsko in da je zato tudi prava pot—pot novega, to se pravi nova ljudska, svobodna Jugoslavija, ki ji stoji na čelu maršal Tito.

V njem je vse zapopadeno: svoboda, junaštvo, čast in ponos, bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije. Nič zato, če si bil včasih napačno gledal na naše partizane. Saj zdej si se že lahko prepričal, da so ti prinesli svobodo in zmago, da so pokopali staro—in da zidajo novo, lepšo, srečnejšo bodočnost. In ko se pripravljaj na volitve—na to pomisli!

HE ENJOYS PIPE... This two-year-old child, member of a family of gypsies from Pomerania, enjoys a pipeful. The pipe belongs to his mother.

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Sestra se je oglasila iz Osoj

Mr. Frank Stegu, stanujoč na 15018 Ridpath Ave., je prejel pismo od svoje sestre Ivane Stegu, katera mu sporoča razmere od doma v Požaru, Osoje 3, Ljubljana. Pismo se glasi:

"Dragi brat! "Po dolgem času Vas lepo pozdravim. Tebe in Tvojo družino, enako tudi mama. Drugega pa ni. Upam, da ste še živi. Kako je s Teboj? Ali kaj delaš in kaj? Kako je z ženo, je še zdrava? Kje so Tvoje hčere in kako se imajo? Kako ste se imeli ves ta čas, ko niste nič pisali? Zmerom smo mislili, zdej pa zdajbo prišel čas, da boste še enkrat pisali, če ste še kaj živi in če se bomo še kdaj videli.

"Kako pa Tone, je še živ? Jaz upam, da je še. Kako pa je z njim, ali se kaj vidite? Kaj pa on dela? Pa še Delorcov Franc, kako je z njim? Rada bi zvedela od vseh, pa mi ni bilo mogoče. Sedaj pa upam, da mi v kratkem odpišeš, čimprej mogoče. Mama ne vidi, pa bi radi dobili kakšno pismo od Vas.

"Odkar Vam nisem nič pisala, nam je vse drugačno življenje. Izgubila sem tri brate in sestro Tono, kot žrtvi. Veliko smo trpeli hudega in slabega. Mama so še vendar živi in zdravi ostali. Izgubili so pa sinove in eno hčer. Ampak imajo še upanje do Vas. Jaz mislim, da je tri leta, od kar se je godilo. Vse kar delamo, delamo samo v solzah. Smo same doma. Toda smo, hvalabogu še žive in zdrave.

"Leta 1942 je umrl Miha. Prišel je iz Italije domov. Zeno je pokopal v Rimu. Saj mislim, da veš, ker smo že prej pisali. Doma se ga je lotila jetika, je bil bolan eno leto. Medtem je tudi

počasi delal, tako se je sam pokvaril. Mi smo ga opozarjali, da naj se pazi. Pa ni nič pomagalo.

"Jakob je umrl 29. junija 1943. Pokopalo ga je vnetje možganske mrene, ni bilo nobene pomoči za ozdraviti. Ležal je šest dni nezavesten, potem je umrl, ta petnajsti dan, odkar je zbolel. Jakob ni bil velik, saj ga poznáš dobro, ampak je dosti pomagal doma. Delal je vse po svoji moči.

"Janez je pa pustil svoje življenje v borštih (gozdu). On si ni zaslužil, da bi ostal v gozdu in postal žrtev. Videl ni nobenega svojega pred seboj. Bil je ranjen v nogo. Bil je prenešen v drugi hrib. Lahko bi bil še ozdravil, ko je imel še močan glas. Čuli so ga naši vaščani, pa ni bilo mogoče do njega. Lahko bi bil ostal, kot drugi na prvem mestu. Prišli so vojaki in so ga odnesli na drugo mesto in so ga končali s strelom v glavo. Mi smo ga iskali in smo ga našli ta sedmi dan. Pokopali smo ga pri Sv. Mihaelu. Veli-

ko ljudi se je zbralo na pogreb, ker on je res mučeniško smrt imel, ko je ranjen šel na drugi hrib, a njega so nosili, ko Kristusa. On je šel sekat drva Toni Kruščević, saj jo poznáš, žena od Jožeta Bastitovega, ki ima eno dobro hčer, mislila sta se oženiti, pa ji je iz uljudnosti šel po drva. On je bil jako priden in dober. Saj ni bilo zdravo hoditi iz hiše brez skrbi, zato ker se je dosti takih nesreč zgodilo. Sedaj smo pa vendar na miru, da nimamo več strahu.

Potrpel je dosti. Vojaštvu je dosti naredil. Po razpadu Italije je hodil domov en mesec. Potem je bil doma pet mesecev. Nam je bil dosti v pomoč pri hiši in je vse pomagal mami. Sedaj nimamo nobenega več za pomoč. Jože ima svojo družino in je tudi on pri vojaki. Pepa še dobro stoji, ima dva otroka. Tona pa je zapustila štiri otroke. Ona je bila bolana eno leto, je imela revmatizem in je umrla v maju 1945 leta. Sedaj končam to slabo pisanje, oprosti, ko tako slabo pišem. Bom drugič boljše. Prosim hiter odgovor.

Ivana Stegu
štev. 28. Sv. Mihael
pošta Št. Peter na Krasu

OGLAŠAJTE V —
"ENAKOPRAVNOSTI"

ŠKRAT

"Koliko časa je bila zadnja kuharica z vami?"

"Ona sploh z nami nikdar ni bila, ker je bila vedno proti nam."

"Ali so hlače ednina ali množina?"

"Hlače so ednina pri vrhu in množina pri tleh."

Mali oglasi

Dve osebi

brez otrok, iščeta stanovanje s 3 ali 4 sobami; želi se do 1. ali 15. marca; v Clevelandu ali Col. linwoodu. Kdor ima kaj primerne, naj pusti naslov v uradu tega lista.

Rada bi dobila

stanovanje s 4 ali 5 sobami, v okolici Waterloo Rd. ali E. 185 St. Kdor ima za oddati, naj pokliče KE 0401.

PREMEMBA NA PLIN

NIČ SMETI—NIČ DELA
Mi lahko popravimo ali nadomestimo kakršnokoli fornez na premojem Brezplačen nasvet in proračun
Ohio Heating & Supply
Liberty 4800

Pošten fant

želi dobiti opremljeno sobo; ako mogoče s hrano. Na vzhodni strani mesta. Kdor ima za oddati, naj pusti naslov v uradu tega lista.

Dohodek-donašajoče posestvo

Za 2 družini, 6-6 sob na Decker Ave. \$93 dohodka mesečno. Cena \$7800.

Za 2 družini, 5-4 sob, na E. 65 St. \$4,500.

FOX REALTY
8411 Superior Ave.
CEdar 6613 ali GA 6029

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Zakonski par

brez otrok, oba zaposlena, želi dobiti v najem 4 sobe in kopalnico. Kdor ima za oddati, naj pokliče HE 7574.

Hiše naprodaj

E. 173 St., od Waterloo Rd., 8 sob za eno družino; 4-4 sobe; garaža za en avto. Potrebujekaj popravil. Cena \$6,800.

Od E. 185 St., bungalow s 6 sobami, na 1. nadstropju; 3 spalnice; garaža za 2 avta. Se lahko kmalu vselite. Cena \$10,000.

Fitzjohn Realtors

778 E. 185 St. IV 6988
Ob večerih KE 2164.

KADAR RABITE zobozdravniško

oskrbo

POJDI TE K ZANESLJIVEMU ZOBOZDRAVNIKU
Naš urad se nahaja na enem prostoru že 25 let. Za prvi obisk ni treba določiti časa—pridite kadarkoli—pozneje pa se bo delo, kakršnokoli želite v zobozdravniški stroki, izvršilo ob času ko vam bo najbolj prikladen.

PRVOSTRANO DELO PO ZMERNIH CENAH. VAM NAPRAVI
DR. J. V. ZUPNIK
6131 St. Clair Ave.

v poslojpu North American banke
VHOD NA STRANI E. 62 ST.

The May Co.'s Basement

Glejte! Velike vrednosti v

zahtevanem

Svetovno znana kakovost

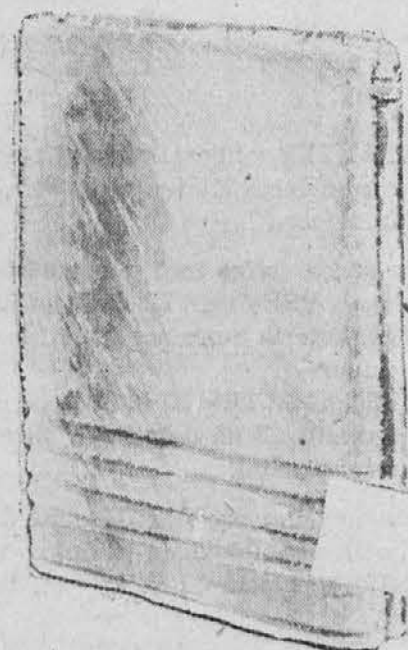
"CANNON" BLAGU

"Cannon" turške brisače

Te so posebno žejne! **46c**

Fine kakovosti "Cannon" vse bele brisače—so posebno težke in vpvivne. Mere 22x40. Omejitev 6 na odjemalca.

"Cannon" vse-bele težke majhne obrazne brisače **12c**

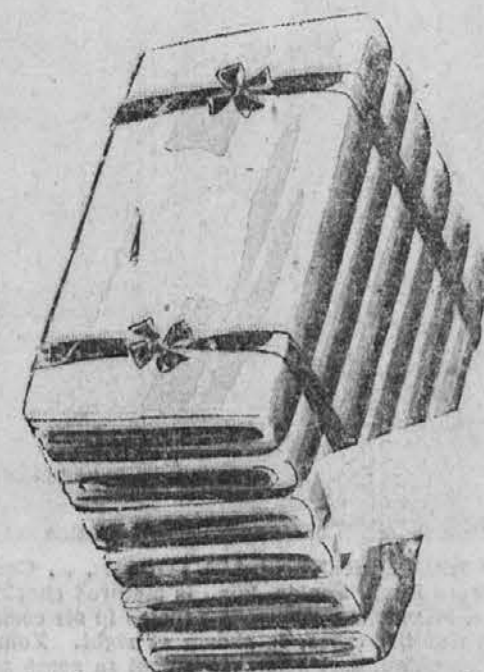
Cannon "Cadet" rjuhe

72x108 **1.64** 81x108 **1.80**

Samo omejena zaloga teh finih pobeljenih "Cannon" rjuh—za katere ste povpraševali! V dveh zahtevanih merah! Zal: da vsled omejene zaloge, moramo omejiti le 2 rjuhi na odjemalca.

Fine kakovosti prevlake za vzglavnike, mere 45x36 **40c**

Zal. ne sprejemamo poštnih ali telefonskih naročil. Nobenih se ne prodaja prodajalcem.

SVARILO!

Prihranite premož! Ohranite forneze!
Obvarujte vaš fornez!

Vi bi ga morali nanovo cementirati vsakih pet let!

PRIHRANITE SI DENAR SEDAJ!
PRIHRANITE SI POZNEJŠE SITNOSTI!

Posebno 5-pointno prenovljenje

1. Skrbno razdreti in čistiti vlite kose in cev za dim.
2. Natančen pregled razdrtega grelnega sistema po kompetentnemu inženirju za gretje, skupno z lastnikom.
3. Nanovo cementirati in napraviti vse člene varne proti plinom, z posebnim cementom za forneze.
4. Vse delo je izvršeno po izkušenih in kompetentnih mehanikih za forneze.
5. Da se navodila za pravilen način kurjenja vašega grelnega sistema.

NE

\$25.00

PAC PA SAMO

\$14.95

DOKLER TRAJA TA POSEBNA PONUDBA!

ki je regularna cena naše povprečne posluže za preuredbo

GREAT LAKES FURNACE CO.

Our Motto and Pride—"Guaranteed Satisfactory Results"

3068 East 116 Street

WA 9093

TEREZA ETIENNE

JOHN KNITTEL

(Nadaljevanje)

Prekinil se je, ogledoval je stekleničice in opazil je, da je bila ena izmed njih vsekakor umita. Ko jo je dvignil, mu je ostala etiketa v roki.

V eni sekundi je zdaj spoznal, kar bi že mesec rad vedel. Takoj je zaprl omaro in šel v svojo sobo. Tam je skrbno preiskal stekleničico. V enem kotu etikete je ostalo še nekaj lepiva. Prilepil je papir na steklo. Odprl je predal svoje pisalne mize in zaklenil stekleničico vanj. Nato je počasi hodil po sobi sem in tja. Več kakor pol ure je bilo slišati rahle stopinje njegovih velikih klobučevinastih copat.

Skrival je svojo najdbo. Nihče, niti Tereza ni vedela, kaj mu je pomenila ta najdba. Zvečer ga je vprašala, če se je kaj pripetilo, da je tako vesel. Njeno trpeče srce je dobro vedelo, da je morda le njej na ljubo hlinil veselje.

"Zdaj imam v rokah pravo sredstvo za primer, da bi ga potreboval," je rekel. "Čudovito bi te lahko branil."

"Mene branil?"

"Da, zakaj ne? Vsakemu bedaku bi lahko dokazal, da sem jaz očetomorilec."

Tereza se je pri teh besedah zdrznila. Rada bi ga pripravila do drugih misli.

"Le počakaj, da se rodi otrok," ga je mirila. "To bo spremenilo najino življenje in zaposlile te bodo druge misli. Ali si že premislil, kaj bova potem počela?"

Zmajal je z glavo.

"Povedala ti bom: Kakor hitro bo mogoče, bom odpotovala odtod. Dovolj mi je teh črnih, visečih pečin v dolini Arne. Skoro vsa moja sila se je obrabila v boju z mračno grozljivo teh kamnitih gmot!"

Gottfried je hotel spregovoriti, toda prehitela ga je:

"Vem, kaj hočeš reči. Vsako besedo vem. Oh! Ljudje se ne bodo brigali za to! Le nikar si ne beli glave zaradi ljudi. Nihče ne bo zameril bogati, mladi vdovi, če se odpelje s svojim otrokom od tod." Prekrižala je roki na temenu. "Sonca mi je treba!" Glas se ji je dvigal. "Sonca. Mnogo sonca, ki bo vse obsevalo! Sonce je tako mogočno, da lahko izbriše vse zoprne podobe v prirodi. Olepša celo, kar je grdega. In ti, Gottfried, ti boš šel z menoj v to novo pokrajino pod svetlim soncem. Ti moraš! Moraš! Živeti morava skupaj kot mož in žena. Vse najine knjige bova vzela s seboj —"

"In najine spomine!" jo je prekinil.

"Vzela bova vse, kar bova potrebovala in srečna bova, kolikor je le mogoče. In poiskala si bova ozdravljenja po teh zimah in njihovih neskončnih morah. Oj, Gottfried! Ko bi ti le vedel! Kaj misliš, da bi dejal tvoj oče, če bi naju zdaj videl? Najbrže bi naju imel za otročja bedaka, ker naju straši in hromi njegova odsotnost. Mislim, da ni bil tak človek, ki bi se povrnil in strašil kot duh in nama grozil ter grenil življenje iz maščevanja. Ko je še živel, je sprejemal večino stvari prav mirno in koncem koncev je bil dober človek. Ali misliš, da se dober človek lahko kdaj po smrti spremeni v maščevalni nestvor? Stala sem poleg njegove krste. Strašno mi ga je bilo žal. Oh! pomilovala sem ga! Ne morem ti povedati, kaj sem občutila. Prosila sem ga, naj mi odpusti, in prepričana sem, da mi je odpustil. Kajti kadarkoli mislim nanj, vedno mislim nanj le prijazno. Nekaj strašnega sem mu prizadejala, toda niti enkrat se ni povrnil, da bi me ogrožal. V

svojem srcu sem prepričana, da mi je odpustil."

"Ali misliš, da se bojim očkovega duha?" je smehljaje vprašal.

"Ne, tako otročji nisi, toda bojiš se vsega sveta. Ker je svet vreden, da zahteva življenje za življenje. Bojiš se policije, bojiš se, da bi se življenje, ki ga zdaj živiva, nepričakovano končalo, ker bo policija posegla vanj."

Z sekundo je občutil poželenje, da bi jo zgrabil za grlo.

"Kaj pa se je zgodilo?" je vprašala prestrašeno.

"O nič!" je zaklical in spustil glavo v roki. "Spanje! Spanje! Blagoslovljeno krasno spanje!" Čudno mrmranje in hehtanje je prihajalo z njegovih ustnic. "Saj vendar ne boš znorel!" Položila mu je roko na glavo.

"Znorel? Ne! Kaj pa misliš! V mislih uživam sončne žarke, ki si mi jih obljubila." Pridušeno se je zasmejal.

In Tereza je zdaj v nenadnem strahu spoznala, da je med njo in Gottfriedom zazijal nepremostljiv prepad. Pri srcu ji je bilo, ko da stoji na robu globokega brezdnja.

Velika odjuga je pričela v marcu. Zdaj se je priroda resno lotila dela. Dan za dnem se je dvigalo sonce više nad dolino in topli južni vetrovi so pometal in tulili preko gorskih prelazov. Sneg se je tajal in se spreminjal v blato, na poljih so se pokazale prostrane močvare in tu pa tam je bilo slišati grozno gromenje plazov. Eden izmed teh plazov se je usul ne daleč od Gama. To je bil plaz sv. Fridolina, ki se je sesul skoraj vsako leto po istem žlebu. To leto je prišel okoli poldne. Najprej se je visoko oglasilo zamolklo tuljenje, ki je preplašilo ljudi, kateri niso vedeli, kaj pomeni. Nato je neprestano enakomerno grmelo in videti je bilo rahlo gmoto snega, ledu, grušču, dreves, skal in zemlje, ki se je plazila spočetka le počasi po strminah, nato pa je nenadoma siloviteje naraščala in čedalje hitreje drsela ter rušila s seboj vse, dokler ni zdrvela rjoveč navzdol preko sten. V skalnati strugi Arne se je ustavila: Peklensko treskanje, oster sunek vetra, ki je kakor bič pometal po dolini in lahko brbotaje odvihral. Barva veselih voda Arne je bila zdaj kakor zmes trave, mleka in blata. Nenadoma so bušile ob tisoč in tisoč ton mrtve gmote, ki se je zvalila v re-

ko povprek in zaustavila njen urni tok.

(Dalje prihodnjč)

Urednikova pošta

Velikodušni dar za pomoč stari domovini

Dobro poznani rojak Mike Telich, prodajalec Sun Life Insurance Co. je daroval \$100.00 za naše bedne rojake v stari domovini. Denar je izročil podružnici šte. 48 SANS. Ni se mu bilo mogoče udeležiti raznih priredb ob času gostovanja delegatov Rdečega križa Jugoslavije v Clevelandu, ker je bil zaposlen. Mr. Telichu se v imenu dobrodelne akcije za stari kraj prav lepo zahvalimo ter želimo, da bi našel mnogo posnemalec. Malo je med nami ljudi, kateri bi hkrati prispevali takšno vsoto v tako blag namen.

Slovenski mladinski pevski zbor Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. je prispeval še v decembru \$10.00 za dobrodelni namen v stari kraj, kar pa je bilo pomotoma izpuščeno iz poročila. Prosim oproščenja.

J. F. Durn, tajnik.

Krojač

izurjen na ženskih suknjah in suits. Stalno delo, kratke ure. 1420 E. 25 St., drugo nadstropje, PRospect 9479.

Za delavce

DELAJTE V MODERNEMU POSLOPJU THE TELEPHONE CO. potrebuje

ŽENSKE kot delavke hišnih del

Downtown poslopja Stalno delo—Dobre plače Polni ali delni čas 6 večerov v tednu 5:10 do 1:40 zj. Zglasite se na Employment Office 700 Prospect Ave., soba 901 od 8. zj. do 5. pop., dnevno razven ob nedeljah THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Odmevi iz Slovanovega koncerta

Euclid, O. — Nedelje 20. januarja ne bom izlepa pozabil in Slovanovega koncerta ob priliki praznovanja 10-letnice obstanka zbora. Prilika mi je bila dana že večkrat, da sem posetil njih prireditve. Ampak tako me niso še nikdar prej presenetili, kakor sedaj. Pa ne samo mene, pač pa vse navzoče. Ponosno se čutim, da imajo v Beli Ljubljani tako izboren pevski zbor.

Njih glasovi so lepo doneli v skupnem nastopu ali v posameznih skupinah. Ti glasovi so človeka razveselili in vzbudili vse živce v telesu, da smo se počutili, kot bi bili 18-letni.

V drugem dejanju je nastopil Kovač, ki je že naravno močan, po govoric mehak. Ko pa nastopi s svojim glasom, pa kar luči migljajo pod stropom. Temu je najbrže precej pripomoglo dejstvo, ko je imel ljubko in

nežno ženico poleg sebe. Vsi ostali so imeli lepe in močne glasove.

Opazoval sem tudi pevovodjo in režiserja. Izbral sem raz njih obrazov, da so popolnoma zadovoljni s pevci in z njimi vred je bilo zadovoljno tudi vse navzoče občinstvo in vsi smo bili veseli. S prijateljskim pozdravom,

Eden navzočih.

Imigracijska in naturalizacijska vprašanja in odgovori

VPRAŠANJE: Nameravam se povrniti v mojo rojstno deželo Slovenijo na obisk enkrat prihodnje poletje. Ali bom imel težave pri povrnitvi v to deželo? Nisem namreč še ameriški državljan, toda prišel sem sem kaj postavnim potom, poleg te-

ga pa sem tudi dobil prvi papir pred dvema letoma.

ODGOVOR: Malokdaj se pripeti, da ima težave pri povrnitvi v Zed. države oseba, ki je bila postavno pripuščena v to deželo. Poskrbeti pa morate, da dobite potrebne listine za zopeten vstop preden odidete na obisk v vašo staro domovino; napravite prošnjo za tako dovoljenje kakih šest tednov pred vašim odhodom. Lahko dobite potrebno tiskovino v to svrhu — form I-131 — in sicer dobite to tiskovino pri najbližjem imigracijskem in naturalizacijskem uradu.

Dovoljenje za povrnitev v Zed. države (reentry permit) velja za dobo dvanajst mesecev ter ga je mogoče obnoviti za nadaljnih šest mesecev, včasih tudi za daljšo dobo. Pomniti pa je treba, da se naše naseljeniške postave razlikujejo z ozirom na odsotnost nedržavljan iz Zed. držav. Ako ste na primer odsotni

Peter, Peter, pumpkin-eater, Had a wife and couldn't keep her; He put her in a pumpkin shell, And there he kept her very well!

Vsak dober mož ima isto idejo!

KAKOR KARAKTER v zgoraj citirani pravljici pesmi, je danes nešteto dobrih mož v resničnem življenju, katerih prva ambicija je, da obdržijo svoje žene "prav dobro!"

To je vzrok, da toliko mož dela načrte za "ljubke domove" za njih žene... moderne, VSE-ELEKTRIČNE DOMOVE z številnimi udobnostmi in priložnostmi, katerih more preskrbeti le elektrika.

MODEREN VSE-ELEKTRIČNI DOM... najsibo, da je majhna kočica ali velika hiša, v mestu ali na deželi... ohrani ženo in je v vedno veselo vsakemu članu v družini.

V vašem novemu vse-električnemu domu imate vi lahko vse-električno kuhinjo in vse-električno pralnico, umetno prezračenje in mnogo drugih električnih pripomočkov, ki vam bodo služili neutrujeno, zvesto in poceni.

V resnici, se bodo vaši električni pripomočki plačali sami zase naprej in naprej z delom, ki ga opravijo, in s časom ter denarjem, ki ga prihranijo.

PO NAŠIH NIZKIH PREDVOJNIH CENAH, je elektrika danes boljši nakup kot kdaj prej. V prejšnjih šestih letih so se stroški življenja zvišali za 30 odstotkov, ampak povprečna cena vsake enote elektrike, ki jo oskrbi The Illuminating Company za domačo uporabo, se je znižala za 15 odstotkov. In več elektrike, ki jo porabite, tem manjša je njena povprečna cena na enoto.

The Illuminating Company ALWAYS AT YOUR SERVICE

HERO'S BROTHER JOINS AIR FORCE... Carl Bong, brother of the late Richard Bong, Poplar, Wis., is pictured checking in at army recruiting office, Milwaukee, where he enlisted in air corps. Maj. S. T. Holzman, in charge of the office, is shown at right. Young Bong, 19, was sent to Fort Sheridan, to await assignment to some regular air force training camp. Like his late brother, he plans to become a star of the skies.